

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Fidei Formvlarvm Praecipve Avgvstanae Confessionis Ivstitia Et Vsv

**Bernhold, Johann Balthasar
Schifflin, Johann Sigismund**

Altorfii, [1730]

§XVIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-67824](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67824)

niciem, immo ipsius ueritatis detrimentum essent erupturae, nisi iis obuiam iretur, ad eas retundendas pariter lege Dei obligantur christiani; et cum dari possit casus, ubi nullum ualidius ad reprimendas hostium obtrectationes sit medium & subsidium publica fidei confessione, scripto tradita, quin ad eandem Ecclesia obligetur, nemini obscurum esse potest. Qui enim praecipit finem, intemeratam nimirum fidei custodiam, praecipit & media, interque ea, maxime id, quod fini conuenientissimum est, publicas fidei confessiones. Eodem modo officium incumbit Ecclesiae internas discordias sopiendi et extinguendi fidei formulis, quia eam in rem efficacius et certius non aliud est remedium. Quum haec dicta manifesta sint, suumque robur e praecedentibus paragraphis mutuentur, breuioribus hic nobis esse licet.

§. XVIII.

Illustratur ex
antiquitate
Ecclesiastica.

Quare denique deouluimur ad ostendendum antiquissimum & perpetuum huius iuris in Ecclesia usum. Magna uis huic argumento e continua uerae Ecclesiae praxi desumpto inest atque autoritas. Si enim monstraerimus, ueram Ecclesiam inde ab ultimis originibus hoc modo ueram doctrinam conseruatum, promotum, defensumque iuisse, & sic prudenter cauisse, ne unio animorum in fide disrumperetur, consequa ratione eiusmodi medio membra sua in unione constrinxisse, peruersaque docentes a communionem cohibuisse et expulisse, quidni inde iustitiam formularum fidei colligeremus? quis enim quaeso sibi persuaderi patiatur, ueram Ecclesiam per tot seculorum decursum, constantissima praxi, a nemine, ne haereticis quidem, improbata, iniuste egisse? ipsi certe haeretici non symbola improbarunt, quatenus constituunt iustum conseruandi, promouendi & defendendi diuinas ueritates modum, sed tantum quatenus doctrinas ipsorum hypothesebus aduersas complectebantur; immo iis ipsis sua erant symbola. Quod si porro hancce Ecclesiae obseruantiam iungimus adductis antea argumentis, iustitia formula-
rum

rum fidei non tam probabitur, quam ostendetur. Primo occurrendum censemus friuolae aliquorum obiectioni, qua impudenter negant tribus prioribus seculis ulla obtinuisse fidei formulas; si in re seria uerbis ludere ipsis uacat, ludant secum, nec aliis contradicendo molestias creent; minutias isti sectantur homines, easque cum re ipsa inepte commiscent. Uetustissimae Ecclesiae formularum fidei faciem prorsus eandem fuisse, quam insecuta symbola prae se tulerunt, spectrum forte, non homo, nedum doctus somniauit; fuere tamen oim aequae ac hodie fidei formulae, si cum sanis rem spectes. In exemplum produci-
mus ipsam solennem baptismi formulam, qua initiandi fidem suam exponere tenebantur, quae ingrauescente hominum haereticorum turba, incrementa quoque accepit sua, e qua enatum tandem esse symbolum, quod uocare consueuimus APOSTOLICVM, eruditissimi uiri probabilissime autumant; cuiuscemodi formulam catechumenos oportebat memoriae infigere. *Conf. B. ELSVICHIVS l. c. p. 55.* ad symbola itidem ante NICAENA, referenda sunt: ROMANVM, AQUILEIENSE, & ORIENTALE VETVS; maxime ANTIOCHENVM tertium aduersus PAVLVM SAMOSATENVM conuocatum, & CCLXX celebratum. Quae haec insequuta sunt alia symbola, notiora sunt, quam ut iisdem recensendis operae pretium faciamus. [*De tota hac materia pluribus differentem conf. B. IOH. FRANC. BYDDEVM in Isagoge de Theol. Symbolica. p. 439. seqq. Optandum equidem, ut ULMENSIS seminarii celeberrimus THEOLOGVS PROFESSOR IOH. FRICKIVS, b. Parentis mei, cum uiueret, amicus coniunctissimus, consilium, quod ante aliquot annos, uti fando accepimus, hac de materia de fide, quam quidam contentim uocant, formulari animo agitauit, opere exsequeretur, atque pro celebratissima eruditionis suae copia & praestantia, ex Ecclesiae antiquitatibus eandem diduceret latius & illustraret.*] Sufficit, inde a primis natalibus, Ecclesiam hunc morem introduxisse & seruasse, ut exstarent publicae fidei for-

mulae, quae creditu maxime necessaria, & a Iudaeis, Ethnicis, haereticaeque prauitatis doctoribus uel negata, uel corrupta diuiniora dogmata exhibebant, e S. Scriptura explicata & eruta, aptisque uerbis exposita sistebant; hisce formulis separauit se ab infidelibus & haeticis hominibus, in unitate contra & professionis & sensus se continuit. Succedente tempore, successisse plures, magisque determinatas fidei formulas, neque mirum, neque iniustum, cum hominum & cognitio & malitia creuerit.

§. XIX.

Formularum
fidei Vfus.

Superatis tandem quae de fidei formularum iustitia dicere animo concepimus, *usum* earum asseremus; quo instituto facili defungi possumus opera, quia fere omne quod ad usum pertinet explicandum, e superius dictis planum est atque comperitum. Uti formulis fidei possunt, qui in Ecclesia uera, & extra eam uiuunt. Illi utuntur iisdem primo, ut ex iis fidem discant; secundum eandem dirigant atque componant; quem usum uocare posses *doctrinalem, instructiuum & normatiuum*. Secundo, ut ex iis edoceantur discrimen, quod ueram inter & falsam intercedit doctrinam; quem uocare liceat usum *discrētium*; tertio, ut iisdem unio animorum in credenda & profitenda uera doctrina stabiliatur; quem appellamus usum *unitiuum*. Hi, qui extra ueram Ecclesiam degunt, uti possunt formulis fidei primo: ut in aduersae doctrinae & *didascalice & apologetice* propositae notitiam ueniant. Secundo: errores suos reiectos & repulsos agnoscant; qui usus nomine *elenchthici* ueniret; tertio: ut iis semet a coetu uero ueluti exteros & reprobatos declaratos sentiant; quem nominamus usum *exclusiuum & excommunicatorium*.

§. XX.

Epilogus.

Animus quidem fuit, nouarum rerum in religione plus iusto, immo impie studiosorum hominum dubia & obiectiones, quibus fidem uerae Ecclesiae impetunt ueluti formularem, car-

bona-